

Ökad ungdomsarbetslöshet i Norden: Facken i Norden kräver aktiva åtgärder och analys

Den nordiska ungdomsarbetslösheten var 18 % i februari 2014. NFS och Nordvision uppmanar därför de nordiska ministrarna att satsa på åtgärder som gynnar tillväxt och därmed skapar arbetstillfällen, att säkerställa en hög utbildningskvalitet för alla och att se till att matchningen på den nordiska arbetsmarknaden förbättras. NFS och Nordvision uppmanar även Nordiska Ministerrådet att utvärdera effekterna av de nationella satsningar som gjorts för att få unga i jobb i Norden. En sådan analys skulle leda till ökad förståelse för vilka effekter de redan beslutade åtgärderna lett till och ge bättre underlag för framtida politiska beslut.

Ungdomsarbetslöshet innebär allvarliga samhällsekonomiska och sociala konsekvenser, genom att unga människor inte kommer in på arbetsmarknaden och deras integration i samhället hämmas. Nordens Fackliga Samorganisation och Nordvision är mycket oroade över den höga ungdomsarbetslösheten i Norden, särskilt långtidsarbetslösheten som har ökat till 15 % bland de arbetslösa ungdomarna.

I Norden har arbetsmarknadens parter som tradition att komma överens om spelregler som stärker både arbetstagarna och konkurrenskraften. Ett schyst arbetsliv innebär också att arbetstagaren känner yrkes stolthet och trygghet, och att arbetsgivaren tar sitt samhällsansvar genom kollektivavtal, som spelar en avgörande roll för att ungdomarna ska komma in på arbetsmarknaden. I många branscher har arbetsmarknadens parter kommit överens om att införa yrkesintroduktionsavtal som underlättar för unga människor att få anställning. Det finns även olika typer av utbildnings- och ungdomsgarantier, som arbetsmarknadens parter varit med och tagit fram.

En av de mest drabbade grupperna är de unga som varken jobbar, studerar eller har praktik. Här behövs individuella och skräddarsydda satsningar för att få ungdomarna på fötter igen. Inte minst handlar det om att fånga upp unga som lämnar högstadiet eller gymnasieskolan utan fullvärdiga betyg. Här behövs en samordnad insats av skolorna, socialtjänst, berörda myndigheter och kommuner/stat.

Unga arbetslösa är ingen homogen grupp. Lärlingsprogram, där utbildning varvas med arbetsplatsförlagd praktik, reglerat av arbetsmarknadens parter, är ett viktigt verktyg för att få unga arbetslösa i jobb. Men det krävs också att unga som genomgår lärlingsutbildningsprogram ges rätt till praktik för att kunna slutföra studier och etablera sig på arbetsmarknaden.

Även bland nyexaminerade akademiker hamnar en del i arbetslöshet eller i en anställning de är överkvalificerade för. Felmatchning efter examen riskerar att tränga undan ungdomar som står längre från arbetsmarknaden. Därför kräver vi insatser för att öka kopplingen mellan utbildningen och arbetsmarknaden. Vi vill också se att arbetsförmedlingar ges i uppdrag att ge mer stöd till alla unga arbetssökande.

NFS och Nordvision uppmanar Nordiska Ministerrådet att göra satsningar för att förbättra förutsättningarna för unga att komma in i arbete. Vi efterlyser ett aktivt arbete med att avskaffa och förebygga gränshinder mellan de nordiska länderna. Fungerande program såsom Nordjobb och Nordplus borde utökas och det bör satsas mer på insatser som uppmuntrar rörlighet, med schysta arbetsvillkor, kollektivavtal och ökad facklig organisering, både under studietiden och i arbetslivet.

Nordens Fackliga Samorganisation, NFS, är en samarbetsorganisation för fackliga centralorganisationer i Norden. NFS har sexton medlemsorganisationer bestående av Landsorganisationerna, Tjänstemannaorganisationerna och Akademikerorganisationerna i de nordiska länderna. Därmed representerar NFS nästan 9 miljoner fackligt anslutna i de nordiska länderna och är Nordens största folkrörelse för ett hållbart arbetsliv. www.nfs.net

NORDVISION är nätverket för Nordens fackliga centralorganisationers ungdoms- och studentansvariga.